

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra sociální pedagogiky

Hodnocení diplomové práce

Posudek oponenta práce

Jméno autora: **Bc. Ludmila Slezáková**
Název práce **Možnosti a specifika přípravy v zařízeních ústavní a ochranné výchovy na odchod do běžného života**
Vedoucí práce: Mgr. Leoš Šebela
Oponent práce: PhDr. Alena Dědečková

Téma práce

Diplomová práce se zabývá problematikou klientů, umístěných z různých důvodů ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Téma je aktuální, v dnešní době bohužel však ustupuje do pozadí z důvodu nových trendů v souvislosti s propagací jiných forem náhradní péče.

Cíl práce

Cíl – “Co dětem usnadňuje a naopak znesnadňuje odchod ze zařízení a při integraci” - je zřejmý z anotace i úvodu, v závěru práce je zhodnoceno jeho plnění. Z hlediska jazykové stylizace mohl být lépe koncipován.

Koncepce práce

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část a je tvořena 5 kapitolami. Teoretická část se zabývá problematikou ústavní a ochranné výchovy od historie až po konkrétní zařízení, specifikací klientů, žijících ve školských zařízeních včetně jejich odchodu z těchto zařízení. Praktická část analyzuje dotazníky a rozhovory s klienty a zaměstnanci. Rozpor je zřejmý z anotace, kde jsou uvedeny rozhovory se sociálními pracovníky, v práci ale pak s vychovateli. Nelze porovnat se zadáním ve FISu, resp. STAGu, protože to je doloženo pouze částečně. Kladně hodnotím kapitolu 3. 2 Integrace ...

Výzkumné šetření

Autorka použila kombinaci kvantitativního a kvalitativního výzkumu. V diplomové práci se prolínají dvě výzkumné metody – dotazník, tvořený 12 otázkami, zkoumající názory klientů v daných zařízeních, a rozhovor s vychovateli. Cílem výzkumu je zjistit situaci v konkrétních ústavních zařízeních a s jakými problémy se klienti při odchodu potýkají. Byly stanoveny 3 výzkumné otázky k dotazníkovému šetření a 3 otázky k metodě rozhovoru. Z hlediska metodologického ke kvantitativnímu výzkumu přísluší hypotézy, nikoliv výzkumné otázky. Výzkumná otázka pro kvalitativní šetření č. 4 “Sledují ÚZ nějakým způsobem své svěřence po odchodu z ÚZ?” je diskutabilní. Pojem svěřenec byl před několika lety nahrazen pojmem dítě, klient, ale pravděpodobně zde je to autorkou myšleno obrazně. Nicméně z platné legislativy (§ 33 z. č. 109/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů) je zřejmé, že „je dítěti i po opuštění zařízení poskytována poradenská pomoc při řešení tíživých životních situací“, tj. - zařízení jsou povinna sledovat dítě – klienta i po odchodu ze zařízení (dříve byla v zákoně

stanovena i doba 2 let po opuštění ÚZ). Snaha autorky byla přiblížit konkrétní zařízení, kde probíhal výzkum. Přiblížila jejich strukturu jasně a přehledně, je znát její osobní zainteresovanost i znalost některých domovů, pro lepší přehlednost bych sjednotila příslušnost k zřizovateli a danému kraji, stejně tak příspěvkovými organizacemi jsou všechna zmiňovaná zařízení, nikoliv pouze DD Holice (zřizovatel domovů kraj Pardubický, Královéhradecký + MŠMT). Velikost výzkumného vzorku je zřejmá až z tabulek.

Využitelnost v praxi

Střední, výsledky šetření platí v dané době v daném okruhu zařízení, nelze je zevšeobecnit, můžou však posloužit jako informace pro studenty a veřejnost.

Rozsah práce

Práce svým rozsahem splňuje podmínky, stanovené pro diplomovou práci. V anotaci uvedeno 79 stran, samotná práce obsahuje stran 80.

Práce s odbornými zdroji

Autorka prokázala schopnost orientace v odborné rovině v podobě citovaných zdrojů. Počet uvedených titulů dostačující včetně zdroje zahraničního 28, velké výhrady mám k velmi zastaralému zdroji z r. 1967 – Taxová – Výchovné problémy dětských domovů. Zahraniční zdroj neuveden. Počet citací v textu přiměřený.

Jazyková a stylistická úprava, věcné nedostatky

Průměrná úroveň, větší množství drobných nedostatků – nesjednocené mezery mezi kapitolami (s. 22...), výzkumnými otázkami (s. 70 – 71), chybný údaj - DD Nechanice – ubytovací místnost pro Klokánek (jedná se o ZDVOP, zařízení KÚ Královéhradeckého kraje, nikoliv Klokánek – zařízení FOD). Výhrady mám k tvrzení s. 39, protože výše příspěvku může být v souladu s legislativou až do výše 25 tis. Kč dle vnitřního řádu daného zařízení, autorka zmiňuje, že činí 5 – 15 tis. Kč, pravděpodobně zde promítá své zkušenosti z praxe; na s. 45. kap. 3.2 uvádí, že klienti odcházejí po dovršení 18ti let - nelze plně souhlasit, neboť klienti většinou odcházejí mnohem později, pokud studují a v DD zůstávají na základě smlouvy (nikoliv pouze na základě prodloužení ústavní výchovy či předběžného opatření, jak je uvedeno DD Holice). Výzkum z r. 2003 (s. 37) je dle mého názoru zastaralý. Doporučení pro praxi by bylo vhodnější vložit za výzkumné šetření, nikoliv ho použít jako součást závěru, zasloužilo by podrobnější zpracování. Prázdné kapitoly 4.4, “a, o” na konci řádků, výzkumná otázka č. 2 “žít normální život” je nevhodně formulovaná, protože tento pojem je těžko specifikovatelný.

Závěrečné zhodnocení

Diplomová práce mapuje problematiku několika školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy v Pardubickém a Královéhradeckém kraji, a to především z hlediska odchodů dětí z těchto zařízení. Uvedené drobné nedostatky jsou stylistické i věcné, snižují hodnotu práce, ta však může sloužit i tak studentům i veřejnosti jako základní materiál, týkající se života dětí v zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy včetně především odchodu z nich a napravit tak nepříliš kladné informace v médiích týkající se této problematiky. Je zřejmá osobní zainteresovanost autorky i znalost prostředí. Správně zmiňuje pedagogickou a odbornou způsobilost vychovatelů včetně nutnosti psychologického vyšetření. Nutno konstatovat, že nepřesnosti a nesprávné informace v diplomové práci, týkající se chodu těchto zařízení, vykazují v praxi i osoby, které by měly být plně zainteresované – pracovníci soudů, policie, učitelé.

Navrhované hodnocení:

Konkrétní otázky, vyžadující doplnění u obhajoby:

1. Na s. 31 se zmiňujete o rizikovém chování dětí – klientů jako důsledek špatných vzorů v rodině. Rozeberte na konkrétním příkladě, využijte poznatků z praxe.
2. Podrobněji pohovořte o doporučení pro praxi na základě vašeho výzkumného šetření.

Hradec Králové 21. 3. 2015

.....
Podpis oponenta práce